

Bird & Bird

Beatrice Rälg

Nya svenska regler om privatkopieringsersättning från den 1 september 2026

Den 1 september 2026 träder nya regler om privatkopieringsersättning i kraft i Sverige. Riksdagen har antagit regeringens proposition 2025/26:184, som innebär ändringar i den svenska upphovsrättslagen och vissa angränsande lagar. Syftet är att modernisera ersättningsordningen och anpassa den till den tekniska och rättsliga utvecklingen sedan de nuvarande reglerna infördes. De nya reglerna ska ge rättighetshavarna en likvärdig rätt till rimlig kompensation och skapa enklare, mer förutsebara och konkurrensneutrala villkor för företagen.

Bakgrund och centrala ändringar

Privatkopieringsersättningen bygger på principen att rättighetshavare ska kompenseras för den ekonomiska påverkan som uppkommer när upphovsrätten inskränks genom möjligheten till privatkopiering. Den tekniska utvecklingen, bland annat genom digital lagring, multifunktionella konsumentprodukter och nya former av digital användning, har gjort det nödvändigt att anpassa regleringen.

Den nya ersättningsordningen omfattar upphovsmän vars verk har tillgängliggjorts i förvärvssyfte och vars ensamrätt har inskränkts genom reglerna om privatkopiering, under förutsättning att de inte endast påverkas ekonomiskt i obetyd-

lig omfattning. Motsvarande rätt gäller för vissa närstående rättighetshavare, bland annat utövande konstnärer, framställare av ljud- eller bildupptagningar samt radio- och tv-företag. Framställare av fotografiska bilder samt framställare av kataloger och liknande omfattas däremot inte av den nya ersättningsordningen.

” Den nya ersättningsordningen omfattar upphovsmän vars verk har tillgängliggjorts i förvärvssyfte och vars ensamrätt har inskränkts genom reglerna om privatkopiering, under förutsättning att de inte endast påverkas ekonomiskt i obetydlig omfattning.

Regleringen av vilka anordningar som omfattas ändras och blir i princip teknikneutral. Den tidigare begränsningen till anordningar där ljud eller rörliga bilder kan tas upp tas bort. I stället knyts ersättningsskyldigheten till fysiska anordningar som är särskilt ägnade för framställning av exemplar av verk för privat bruk.

Det omfattar bland annat anordningar för digital lagring, andra anordningar där digital lagring kan ske samt anordningar för framställning av exemplar i fysisk eller digital form.

Ersättningsnivåerna regleras direkt i lag. Reglerna innehåller även bestämmelser om hur vissa belopp ska räknas om över tid.

För att ersättningen ska bli rimlig införs regler om nedsättning i vissa situationer. Nedsättning kan bland annat komma i fråga om upphovsmännen kompenseras på annat sätt eller om ersättningen med hänsyn till omständigheter hänförliga till en anordning eller förhållandena på marknaden i övrigt är oskäligt hög.

Den nya lagen innehåller också regler om betalning och redovisning. Huvudregeln är att näringsidkaren ska betala ersättningen vid försäljning av en anordning. Genom avtal med den organisation som kräver in ersättningen kan en annan näringsidkare överta betalnings- och redovisningsskyldigheten. I vissa fall finns även rätt till återbetalning av erlagd ersättning.

För att underlätta avtalsförhandlingar införs dessutom en möjlighet att ansöka hos Patent- och marknadsdomstolen om att få en medlare utsedd. Medlaren ska vara opartisk och lämplig för uppdraget. Parterna behåller sin avtalsfrihet och kan inte tvingas att ingå ett av-

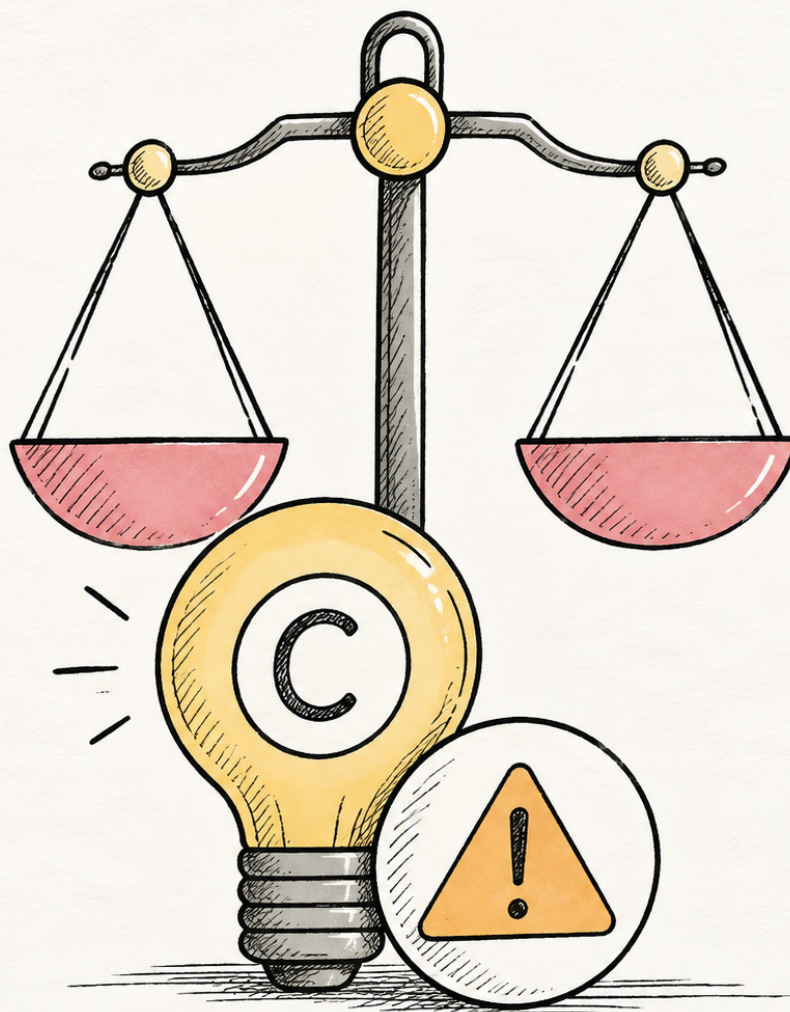

Illustration: Colorbox/ ChatGPT

tal. Om parterna inte har avtalat annat ska kostnaden för medlingen delas lika.

EU-rättslig utveckling

Under lagstiftningsarbetet aktualiserades EU-domstolens praxis om privatkopiering inom betalda strömningstjänster. I dom av den 16 april 2026 i mål C-496/24 prövade EU-domstolen bland annat frågan om kopior för offlineanvändning inom en strömningstjänst omfattas av undantaget för privatkopiering.

Den svenska regleringen har utformats med hänsyn till EU-rättens krav och innehåller mekanismer som gör det möjligt att beakta rele-

vanta omständigheter vid bedömningen av ersättningen. Det är samtidigt viktigt att skilja mellan frågan om en viss kopiering omfattas av privatkopieringsundantaget och frågan om en viss anordning omfattas av ersättningsskyldigheten.

Övergångsbestämmelser

De nya reglerna träder i kraft den 1 september 2026. De ska även tillämpas på verk och prestationer som har tillkommit före ikraftträdandet. Äldre bestämmelser gäller däremot för åtgärder som har vidtagits före ikraftträdandet. Det innebär enligt propositionens författningskommentarer bland annat att

de nya reglerna gäller i förhållande till anordningar som efter ikraftträdandet tillverkas i Sverige eller förs in eller säljs från utlandet.

Sammantaget innebär reformen en modernisering av privatkopieringsersättningen med ett tydligare regelverk för rättighetshavare, ersättningsgrundande anordningar, betalningsskyldighet och medling.

Beatrice Rålg, biträdande jurist på Bird & Bird Advokatbyrå i Stockholm, har en bakgrund inom immaterialrätt och kommersiell tvistlösning och arbetar idag huvudsakligen med IP-rättsliga frågor.